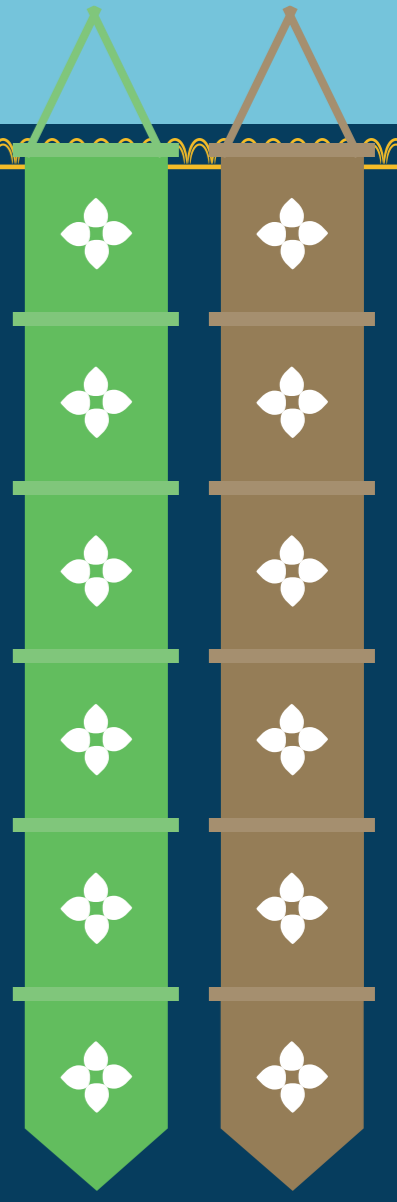

ด้วยสภาพภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์ ชาติพันธุ์อันหลากหลาย ก่อให้เกิดการรับเอา และถ่ายทอดทางวัฒนธรรม จนเกิดเป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นส่งผลให้ประเทศไทย อุดมไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการเรียนรู้มากมาย

เรียนรู้ชุมชน ท่องเที่ยวมีความสุข

◆ เรียนรู้วัฒนธรรม 4 ชนเผ่า

ชุมชนโป่งน้ำร้อน อ.ตอยฮาง จ.เชียงราย

เสียงไก่ขันพร้อมตะวันแรก เสมือนภาพงดงามที่ใคร ๆ ก็เฝ้ารอเมื่อมาเยือนบ้านโป่งน้ำร้อน ด้วยอากาศเย็นสบาย รายล้อมไปด้วยป่าเขียวชอุ่ม และอีกหนึ่งความโดดเด่นของที่นี่ คือ เป็นแหล่งศึกษาวัฒนธรรมของชาวชุมชนที่หลากหลาย ถึง 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ คนเมือง (ชาวไทยวน) ชาวอาข่า ชาวจีนยูนนาน และชาวลีซอ ซึ่งใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน อย่างผสมกลมกลืน เป็นสิ่สันและประสบการณ์ที่น้อยครั้งผู้มาเยือนจะได้สัมผัส และเรียนรู้อย่างครบรสในชุมชนเดียว

◆ ชุมชนต้นแบบการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์ รางวัลระดับโลก

ชุมชนปงสนุก อ.เมือง จ.ลำปาง

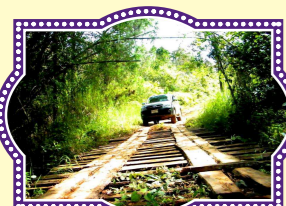
ผลจากการร่วมมือกันฟื้นฟูประวัติศาสตร์ของชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ด้วยกระบวนการบูรณะ “วิหารพระเจ้าพันองค์” จนเป็นที่ประจักษ์ และนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจในการอนุรักษ์ของชุมชน ทำให้ได้รับรางวัล Award of Merit ด้านการอนุรักษ์มรดกทางด้านวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ตามโครงการ 2008 Asia-Pacific Heritage Award for Cultural Heritage Conservation จากองค์การ UNESCO ส่งผลให้ชุมชนเป็นที่รู้จัก ในฐานะต้นแบบของการอนุรักษ์ที่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วม ในปัจจุบันที่นี่เป็นทั้งแหล่งศึกษาคูณ และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของชาติ

◆ เยือนปอดใหญ่ใกล้กรุง

ชุมชนบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ

เมื่อเอ่ยถึงชุมชนบางน้ำผึ้ง ภาพของตลาดน้ำที่เต็มไปด้วยอาหารคาวหวานแสนอร่อย ราคามิตรภาพ ในบรรยากาศที่ร่มรื่นเขียวชอุ่มขึ้นมามีที่ ประกอบกับการเดินทางจากกรุงเทพฯ เพียง 30 นาที จึงทำให้เป็นที่นิยม ของนักท่องเที่ยว ปัจจุบันชุมชนบางน้ำผึ้งเป็นแหล่งกระจายรายได้ และสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ผู้มาเยือนกับชุมชน ควบคู่กับการอนุรักษ์วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น ถ้าใครอยากทำความรู้จักกับน้ำผึ้งให้มากยิ่งขึ้น ที่นี่ก็มีบริการโฮมสเตย์บ้านทรงไทยอายุกว่า 200 ปีที่รอการต้อนรับ

◆ ผจญภัยในป่าใหญ่

ชุมชนหนองแม่นา อ.เขาต่อ จ.เพชรบูรณ์

ผู้ชื่นชอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ยังคงรักษาความสมบูรณ์ไว้อย่างกลมกลืน กับวิถีชีวิต มีควมหลากหลายของชุมชนหนองแม่นาแห่งนี้ เพราะที่นี่ได้เลือกวิถี การอยู่ร่วมกันของคนกับป่า แต่สอดรับวิถีการผจญภัยของคนรุ่นใหม่ไว้ได้อย่างครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นการพายเรือ ล่องแก่ง ชมผีเสื้อหลากสายพันธุ์ และแมงกระพรุนน้ำจืด ที่เป็นตัวชี้วัด ถึงความสมบูรณ์ของธรรมชาติได้เป็นอย่างดี

◆ ภูมิปัญญาไทยในสวนผลไม้

ชุมชนเขายายดา อ.เมือง จ.ระยอง

จังหวัดระยองเป็นแหล่งปลูกผลไม้เลิศรส ไม่ว่าจะเป็นทุเรียน มังคุด ลองกอง สละ ฯลฯ ด้วยความเป็น เมืองเกษตรกรรมที่ทำงานกันมายาวนาน ชุมชนเขายายดาจึงร่วมกันรื้อฟื้นภูมิปัญญาการจัดการสวนผลไม้ กลับมาใช้อีกครั้ง ทำให้ลดต้นทุนการผลิต เรื่องปุ๋ยและยาฆ่าแมลง อีกทั้งเสริมสร้างสุขภาพ ชาวสวนผลไม้ให้แข็งแรง และมีการรวมตัวกันจัดตั้งสวนให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักชิมผลไม้ โดยจะเปิดให้เข้าชม ชิม ซือบ ผลไม้ ในช่วงเดือนเมษายน ถึงกันยายนของทุกปี

◆ ทุ่งกุลา มีมากกว่าข้าวหอมมะลิ

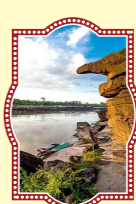
ชุมชนกู่กาสิงห์ อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด

ชุมชนกู่กาสิงห์ ตั้งอยู่ในพื้นที่ “ทุ่งกุลา” ซึ่งเป็นแหล่งปลูกข้าวหอมมะลิแหล่งใหญ่ของประเทศ นักท่องเที่ยว จะได้สัมผัสกับวิถีท่องเที่ยวที่งดงาม อารยธรรมโบราณที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ต่อเนื่องมาถึงสมัยวัฒนธรรมเขมร และสมัยวัฒนธรรมไทยลาว เช่น กู่กาสิงห์ กู่โพนวิง กู่โพนระฆัง ที่ตั้งอยู่ในชุมชน นอกจากนี้ยังสามารถเรียนรู้ฐานกิจกรรมจากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นได้อีกด้วย ฐานโบราณสถานขอม ฐานผ้าไหมพื้นบ้าน ฐานสวนเกษตรแบบพอเพียง ฐานพิพิธภัณฑ์มรดกภูมิปัญญา ฐานวรรณกรรมชาวบ้าน และฐานการฟื้นฟู การตัดลายกระดาษพื้นบ้าน

◆ ชุมชนผาชัน

อ.โพธิ์ไทร จ.อุบลราชธานี

บ้านผาชัน ตั้งอยู่ติดริมแม่น้ำโขง มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นหิน ซึ่งแต่เดิมเคยมีปัญหาเรื่องการจัดการน้ำ ที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ จนเมื่อชาวบ้านได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูล ทำให้เกิดนวัตกรรมการจัดการน้ำ ด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่เรียกว่า “แอร์แวง” ซึ่งช่วยแก้ปัญหาภัยแล้ง และได้รับพระราชทานรางวัลชนะเลิศ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จากการบริหารจัดการน้ำชุมชน และเมื่อชาวบ้านมีน้ำพอใช้ จึงมีการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ด้วยฐานทรัพยากรที่มากมีไปด้วยประติมากรรมธรรมชาติ ทั้งโขดหิน หาดทราย

◆ เข้าใจวิถีสลิม

ชุมชนบ่อเจ็ดลูก อ.ละงู จ.สตูล

ชาวมุสลิมชุมชนบ่อเจ็ดลูก ได้ร่วมกันจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้อง กับวิถีชาวมุสลิมไว้ได้อย่างลงตัว นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต เช่น วันฮารีรายอ, ธรรมเนียมการเข้าสุหนัต, กิจกรรมชักลากเรือ เป็นต้น ด้านแหล่งท่องเที่ยว มีทั้งทางบก และทางทะเล เช่น โบราณสถานบ่อเจ็ดลูก เข้าข้าง หรือเขาขี้มัน (ขมิ้น) ถ้ำลอดเสือสันลาย ศูนย์วิจัยและพัฒนา ประมงชายฝั่งสตูล ชมปะการัง 7 สี ได้ด้วยตาเปล่า นอกจากนี้ยังมีอ่าวต่าง ๆ ที่สามารถตั้งแคมป์พักผ่อนได้ เช่น อ่าวโล๊ะกระวะ อ่าวหินงาม ฯลฯ ที่สำคัญ รายได้จากการท่องเที่ยวนี้ยังได้รับการแบ่งปันในกลุ่ม และจัดสรรรายได้บางส่วน เพื่อกิจการสาธารณกุศลในชุมชนอีกด้วย

เรียบเรียงข้อมูลจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) www.trf.or.th

ผลิตโดย
โครงการกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (TK park) สำนักงานบริหารและพัฒนาคณะกรรมาธิการ (องคมนตรี)